

Mapiranje otvorenih podataka u tri resora hrvatske državne uprave

Harambaša, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:419799>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Pravni fakultet

Studijski centar za javnu upravu i javne financije

Stručni studij javne uprave

**MAPIRANJE OTVORENIH PODAKATA U TRI RESORA HRVATSKE
DRŽAVNE UPRAVE**

Završni rad

Studentica: Ana Harambaša, 0066276614

Mentor: izv. prof. dr. sc. Anamarija Musa

Zagreb, 2022.

Izjava izvornosti

Ja, Ana Harambaša pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Ana Harambaša
(potpis studenta)

Sažetak

U ovom radu definiran je pojam otvorenih podataka, on predstavlja informacije koje tijela javne vlasti imaju obvezu objavljivati na internetskim stranicama u otvorenom i strojno čitljivom obliku kako bi ih korisnici mogli ponovno upotrijebiti. Na europskoj i nacionalnoj razini uspostavljeni su portali otvorenih podataka kako bi se moglo pristupiti podacima javnog sektora. Ponovna uporaba podataka na razini EU regulirana je Direktivom EU o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, a hrvatsko zakonodavstvo implementiralo je odredbe kroz Zakon o pravu na pristup informacijama. Politikom otvorenih podataka Vlada RH potiče stvaranje nove društvene i gospodarske vrijednosti korištenjem podataka javnog sektora. Istraživanjem resora uprave, državne imovine i branitelja u Hrvatskoj analiziraju se skupovi podataka odnosno registri, baze, očevidnici i evidencije za čije vođenje su nadležna ministarstva i središnji državni uredi. Dobiveni rezultati uspoređuju se s Analitičkim izvješćem o praćenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama br. 6/2016 te prema njemu možemo vidjeti da je došlo do pozitivnih promjena u objavi podataka u resoru uprave i državne imovine dok resor branitelja stagnira.

Ključne riječi: otvoreni podaci, ponovna uporaba informacija, metapodaci, objavljenost, kvaliteta, tijela javne vlasti

Summary

This paper discusses open data, information that the government must publish across web pages. This information must be published in an open and machine-readable format so that users can reuse it. Open data portals present on both a European and national level enable the accessibility of public authority data. The reuse of data within the European Union is regulated through the Directive on open data and the reuse of public authority data, and the Croatian legislation implemented the regulations through the Act on the Right of Access to Information. The open data policy of the Government of the Republic of Croatia advocates the creation of new social and economic values through the use of public authority data. Facets of administration, state assets, and veteran administration in Croatia are examined to get data bundle analyses of registries, databases, logbooks, and records maintained by the relevant ministries and central state offices. The comparison of the gathered data with the Analytical report on monitoring the application of the Act on the Right of Access to Information nr. 6/2016 enables us to discern that positive changes in data publishing have occurred in the facets of administration and state assets, while the veteran administration shows stagnation.

Keywords: open data, reuse of public authority data, metadata, publishability, government quality

Sadržaj

1. UVOD	1
2. OTVORENI PODACI.....	3
2.1. Definicija i načela otvorenih podataka	3
2.2. Metapodaci	5
2.3. Kvaliteta, format i dozvole otvorenih podataka	6
2.4. Ciklus otvorenih podataka.....	9
2.5. Ekosustav i infrastruktura otvorenih podataka	10
2.6. Pružatelji i korisnici otvorenih podataka (dionici, eng. - stakeholders)	10
2.7. Portali otvorenih podataka.....	11
2.8. Ponovna uporaba otvorenih podataka u EU (Direktiva EU)	12
3. OTVORENI PODACI U REPUBLICI HRVATSKOJ	14
3.1. Pravni okvir i politika otvorenih podataka u RH.....	14
3.2. Državna uprava u RH – ministarstva i državne upravne organizacije.....	16
3.3. Poslovi tijela državne uprave	17
4. ISTRAŽIVANJE: MAPIRANJE OTVORENIH PODATAKA – ODABRANI RESORI	20
4.1. Cilj istraživanja.....	20
4.2. Istraživačka pitanja.....	20
4.3. Metodologija i izvori istraživanja.....	20
4.4. Rezultati istraživanja	21
4.4.1. Dostupnost registra, baza, očevidnika i evidencija u području uprave, državne imovine i branitelja.....	22
4.4.1.1. Uprava	22
4.4.1.2. Državna imovina	28
4.4.1.3. Branitelji.....	30
4.4.2. Usporedba objavljenosti i kvalitete podatka 2016. - 2022.	33
5. ZAKLJUČAK	41
LITERATURA.....	43
POPIS SLIKA	45
POPIS TABLICA.....	45

1. UVOD

Tema ovog završnog rada su otvoreni podaci i njihova dostupnost odnosno objavljenost u tijelima javne vlasti. U današnje doba sve je veća uloga Interneta zbog informacija koje tamo možemo pronaći i usluga koje se nude pa time sve veći značaj imaju otvoreni podaci. Informacije postaju novo zlato, a tržište i ekonomija podataka će u budućnosti postati važnije od tradicionalnih gospodarstava temeljenih na nafti i masovnoj proizvodnji. (Musa 2019.) Otvoreni podaci su bitni jer njihovim stvaranjem, skupljanjem i objavom možemo stvoriti dodatnu vrijednost, koristiti ih u komercijalne ili nekomercijalne svrhe i poboljšati kvalitetu života u mnogo područja.

Otvoreni podaci su podaci, odnosno informacije koje tijela javne vlasti objavljuju na svojim internetskim stranicama u pravilu u strojno čitljivom i otvorenom obliku i mogu se koristiti besplatno u bilo koju svrhu. Potiče se njihova ponovna uporaba kako bi se pridonijelo rastu i jačanju javnog sektora i većoj uključenosti građana. Kako bi se to moglo ostvariti korisnike odnosno građane treba upoznati sa njihovim pravima i načinima na koje mogu koristiti i tražiti otvorene podatke.

U Hrvatskoj objava informacija regulirana je Zakonom o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22) u kojem se spominje da su tijela javne vlasti obvezna ažurno objavljivati informacije na lako pretraživ način, ta tijela su u pravilu ministarstva i središnji državni uredi. Provodi se posebna politika kako bi se stvorila dodatna vrijednost korištenjem podataka i kako bi se građani bolje upoznali sa otvorenim podacima tijela javne vlasti jer su im oni uvelike od koristi.

Cilj ovog rada je odgovoriti na slijedeća pitanja. Koja je dostupnost registra, baza, očevidnika i evidencija u tijelima javne vlasti u područjima uprave, državne imovine i branitelja? Do kakvih promjena je došlo u objavljenosti tih podataka u odnosu na 2016. godinu prema Analitičkom izvješću o praćenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama br. 6/2016. Ta pitanja su važna kako bi dobili uvid da li tijela javne vlasti objavljuju skupove podataka za koja su nadležna i zakonom dužna voditi te potiču li objavu otvorenih podataka u preporučenim formatima. Kako bi se istraživanje lakše provelo i bilo pregledno mapirali su se podaci iz područja uprave, državne imovine i branitelja u tablicama koje sadrže sve bitne informacije. Format tablice radio se prema spomenutom Analitičkom izvješću koje je objavila Povjerenica za informiranje i prema njemu su se napravile neke dorade i usporedbe.

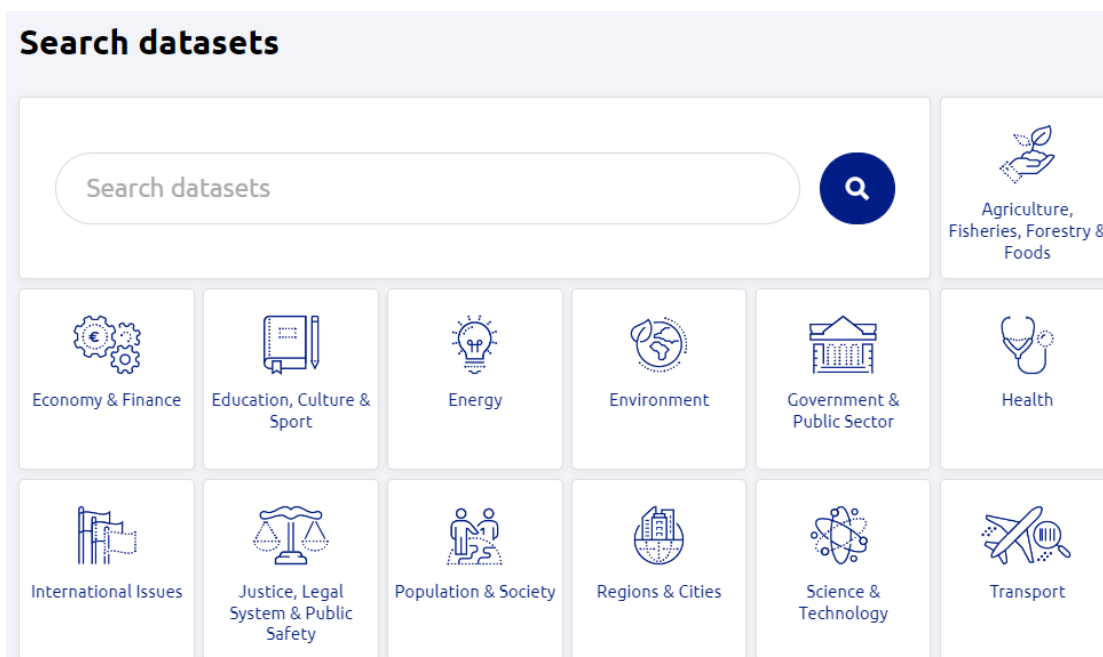
Ovaj rad sastoji se od tri dijela. U prvom dijelu daje se definicija otvorenih podataka i spominju se načela otvorenih podataka, govori se o metapodacima, nadalje se utvrđuju kvaliteta, format i dozvole otvorenih podataka, prikazuje se ciklus otvorenih podataka i osvrće se na ekosustav i infrastrukturu, definiraju se pružatelji i korisnici otvorenih podataka te se spominju portali otvorenih podataka i ponovna uporaba otvorenih podataka u EU. Drugi dio rada obuhvaća otvorene podatke u Hrvatskoj, odnosno pravni okvir i politiku otvorenih podataka u Hrvatskoj, nadalje definira državnu upravu i tijela državne uprave te poslove koje ta tijela obavljaju. U trećem, istraživačkom dijelu mapiraju se otvoreni podaci iz resora uprave, državne imovine i branitelja. Cilj istraživačkog dijela je identificirati otvorene podatke u odabranim resorima, ustanoviti njihovu objavljenost te napraviti usporedbu u odnosu na 2016. godinu s obzirom na kvalitetu objavljenosti.

2. OTVORENI PODACI

2.1. Definicija i načela otvorenih podataka

„Otvoreni podaci su podaci odnosno informacije javnog sektora koji su javno dostupni na internetskim stranicama ili portalima otvorenih podataka za uporabu odnosno ponovnu uporabu od strane javnosti, a objavljeni su u formatima koji ih čine otvorenima.“ (Musa i dr. 2021)

Bitno je naglasiti da otvoreni podaci ne sadrže osobne podatke, odnosno podatke koji su zaštićeni Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (Narodne novine 42/18) zato što njihova objava nije dozvoljena. Podaci koje objavljuju tijela javne vlasti moraju biti objavljeni u obliku koji je računalno čitljiv i otvoren, što znači da ga računalo može samostalno pročitati, identificirati i interpretirati.¹

Slika 1 Skupovi podataka Službenog portala za europske podatke
(Izvor: Službeni portal za europske podatke <https://data.europa.eu/en>)

Postoji više tematskih područja otvorenih podataka, a na Službenom portalu za europske podatke istaknuto je nekoliko skupova podataka (v. Slika 1). Takvi podaci koriste se u raznim istraživanjima kako bi se poboljšala kvaliteta života, zdravlje, okoliš ili kako bi se

¹ <https://rdd.gov.hr/portal-otvorenih-podataka/136>

jednostavno olakšao život građanima kroz razne aplikacije i aktivnosti, te povećao broj radnih mjesta. U Republici Hrvatskoj korisnici su pokazali poseban interes za određene skupove podataka pa Vlada potiče objavu, kvalitetu i uporabu:

- prostornih podataka
- podataka o okolišu i eko-sustavu
- podataka o prometu
- statističkih podataka
- podataka o trgovačkim društvima.²

Kako bi se osigurala kvaliteta otvorenih podataka u pojedinim državama donesena je Povelja otvorenih podataka sa šest načela:

1. otvorenost prema *defaultu* (predstavlja pomak u načinu na koji vlada djeluje i kako komunicira s građanima),
2. pravovremenost i obuhvatnost (otvoreni podaci su korisni ako su relevantni, objavljeni u originalnom i nepromijenjenom obliku),
3. dostupnost i jednostavnost za korištenje (treba se osigurati da su podaci strojno čitljivi i da ih je lako pronaći),
4. usporedivost i interoperabilnost (može se ostvariti veća vrijednost ako postoji pristup većem broju kvalitetnih skupova podataka koji međusobno razmjenjuju podatke),
5. bolje javno upravljanje i participacija građana (transparentnost može poboljšati javne usluge i pomoći vladama da ostanu odgovorne),
6. uključivi razvoj i inovacije (otvoreni podaci mogu potaknuti razvoj gospodarstva).³

Utvrđene su neke jednostavne karakteristike koje treba uzeti u obzir pri definiranju otvorenosti, a to su ograničenja, trošak i ponovna uporaba podataka. Da bi podaci bili otvoreni oni ne smiju imati ograničenja koja sprečavaju njihovu ponovnu upotrebu, u pravilu su besplatni osim u slučaju naplate stvarnih materijalnih troškova koji su nastali zbog reprodukcije, a nakon što korisnik dobije podatke slobodan ih je koristiti, ponovno upotrijebiti i redistribuirati pa čak i komercijalno.⁴

² Politika otvorenih podataka Vlade RH 2018.

³ <https://opendatacharter.net/principles/>

⁴ <https://data.europa.eu/elearning/en/module1/#/id/co-01>

2.2. Metapodaci

Kako bi se podaci mogli lakše interpretirati i tumačiti te biti jasni i nedvojbene potrebno je kvalitetno opisati strukturu podataka, tome služe metapodaci. Oni su podaci o podacima, odnosno podaci kojima se detaljno opisuje struktura, vrsta i pojedini dio nekog skupa podataka kroz opće prihvaćeni jezik. (Musa i dr. 2018) Prema Preporuci o prilagodbi skupova podataka za javnu objavu i ponovno korištenje (Ministarstvo uprave RH 2015) kako bi se skup podataka lakše otkrio metapodaci moraju sadržavati slijedeće informacije:

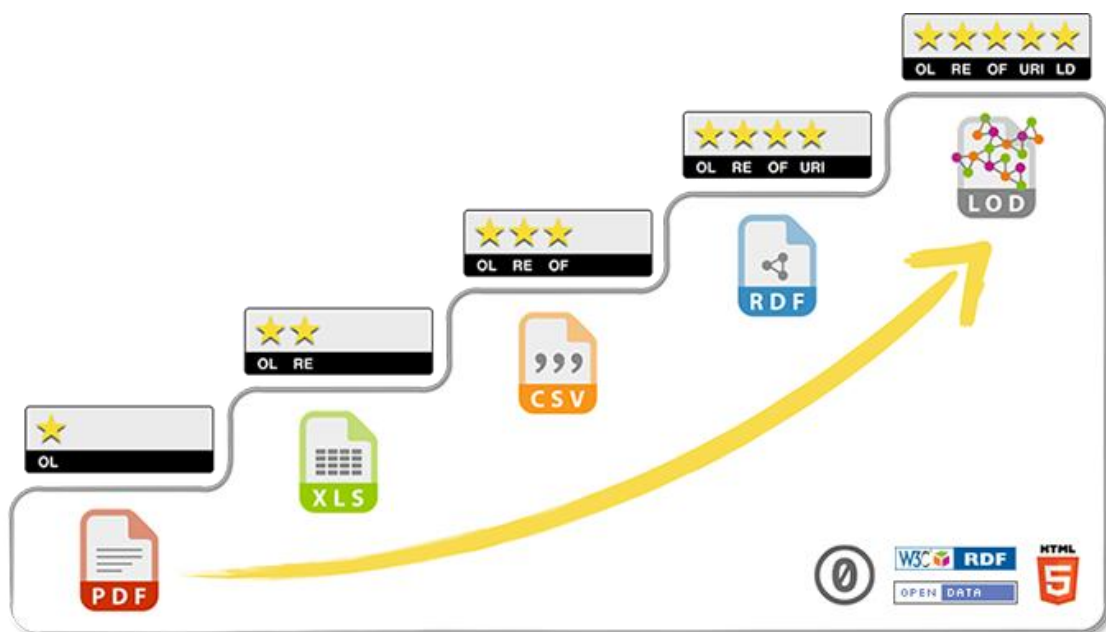
- „naslov i opis skupa podataka
- ključne riječi
- datum objave
- odgovornu organizaciju i kontakt
- prostorni obuhvat za georeferencirane podatke
- vremenski interval obuhvaćen objavljenim podacima
- uvjete korištenja podataka i zaštitu intelektualnog vlasništva
- kontekst i povijest nastanka podataka.“

Metapodaci se trebaju temeljito pripremati te bi bilo dobro uskladiti ih unutar različitih organizacija i tijela koja objavljuju podatke kako bi se time olakšala interoperabilnost. Naglašavaju se brojne prednosti upotrebe metapodataka poput mogućnosti ispravka od strane drugih korisnika, mogućnosti ugradnje u pretraživače, povezivanja s drugim podacima odnosno metapodacima, otvorenosću metapodataka olakšava se vidljivost tijela javne vlasti i njegova popularizacija i tako metapodaci otvaraju put do novih potencijalnih korisnika. (Musa i dr. 2018)

2.3. Kvaliteta, format i dozvole otvorenih podataka

Trebaju se objavljivati otvoreni podaci koji su točni, pravodobni i sveobuhvatni kako bi se moglo osigurati načelo visoke kvalitete i količine otvorenih podataka. Da bi se to postiglo otvoreni podaci se moraju objavljivati ažurno uz mogućnost davanja povratnih informacija od strane javnosti.⁵

Postoje dva kvalitativna uvjeta koja moraju biti zadovoljena za otvaranje podataka, a to su da na podacima ne smiju postojati ograničenja (npr. podaci ne smiju biti osobni podaci, podaci klasificirani stupnjem tajnosti, poslovni, profesionalni, porezni podaci, logotipovi, grbovi...) i da se podaci mogu koristiti uz poštivanje dozvole, odnosno licence pod kojom su obavljani (Musa i dr. 2018).

Slika 2 Model pet zvjezdica kvalitete otvorenih podataka

Izvor: <https://5stardata.info/en/>

Budući da smo spomenuli da podaci koji se objavljuju trebaju biti otvoreni i u strojno čitljivom obliku njihova kvaliteta mjeri se modelom pet zvjezdica koji je osmislio Tim Berners Lee. (v. slika 2.) Prema njegovom modelu, odnosno shemi svaka zvjezdica predstavlja tehničku kvalitetu otvorenih podataka stoga slijedi:

- * potpuno nestrukturirani skupovi podataka (npr. .pdf datoteke)

⁵ Vlada RH (2018) Politika otvorenih podataka

** jasna strukturiranost objavljenih skupova podataka, ali zatvorenost u smislu oznake brendiranosti (npr. Microsoft Excel)

*** korištenje otvorenih formata (npr. CSV)

**** podaci koji su zadovolji prethodne uvjete te su podaci dodatno adresirani, tj. identificirani sukladno poziciji na web mreži (npr. JSON)

***** međusobno povezivanje objavljenih podataka kako bi se stvorio kontekst (npr. .json-ld).

„Kao minimalni standard za kvalitetu otvorenih podataka navode se tri zvjezdice, što znači da podaci trebaju biti obavljani na internetu, u strukturiranom obliku i otvorenom formatu, poput CSV-a.“ (Povjerenik za informiranje, 2016.)

Da bi se jasno i nedvosmisleno odredili uvjeti korištenja skupova podataka takvi podaci štite se licencama odnosno dozvolama. (Musa i dr. 2018) *Open Knowledge Foundation* definirala je neophodne uvjete kako bi licence bile otvorene: upotreba (licenca mora dozvoliti slobodnu upotrebu licenciranog dijela), redistribucija (mora se dopustiti redistribucija pa čak i u komercijalne svrhe), izmjene (mora se dopustiti stvaranje derivata licenciranog dijela), razdvajanje (svaki dio slobodno se koristi, distribuira ili izmjeni neovisno od drugog dijela), kompilacija (licencirani dio može se distribuirati skupa sa kompilacijom bez da se kompilacija ograniči), zabrana diskriminacije (ne smije se diskriminirati bilo koja osoba ili skupina), širenje (prava se odnose na sve, bez potrebe za pristajanje na dodatne zakonske uvjete), primjena u bilo koju svrhu (mora se dopustiti upotreba, redistribucija, izmjene i kompilacije u bilo koju svrhu) i bez naknade (ne smije postojati ugovor o naknadi, autorskim pravima ili druga novčana naknada).⁶

U Hrvatskoj dozvole su regulirane Pravilnikom o vrstama i sadržaju dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe informacija (NN 67/17). Sukladno tom Pravilniku u članku 4. navodi se da su informacije za ponovnu uporabu koje objavljuju tijela javne vlasti dostupne korisnicima bez ograničenja i za slobodnu uporabu uz otvorenu dozvolu RH. Struktura i sadržaj skupa podataka koji predstavlja informacije javnog sektora također su obuhvaćeni otvorenom dozvolom RH, kao i metapodaci o tim informacijama. Korisnicima se omogućava prostorno i vremenski neograničeno, besplatno, neisključivo i osobno pravo uporabe

⁶ <http://opendefinition.org/od/2.1/en/>

informacija koje su predmet otvorene dozvole.⁷ Naša dozvola može se izjednačiti sa standardnom otvorenom dozvolom – Creative Commons licenca CC-BY. (Musa i dr. 2018.)

Creative Commons je neprofitna organizacija koja je predstavila osnovu za donošenje nacionalnih otvorenih dozvola tako što je izdala nekoliko neprofitnih i besplatnih licenci autorskih prava, ukoliko ih tijela javne vlasti upotrebljavaju imaju jednake obveze kao i kod uporabe Otvorene dozvole RH. (Musa i dr. 2018.) Creative Commons licence pravovaljane su u cijelom svijetu i one vrijede dokle god vrijedi autorsko pravo i srodna prava. Licence imaju zajedničke karakteristike koje omogućuju autorima da zadrže svoja prava i odluče hoće li dopustiti korištenje u komercijalne svrhe ili ne, te hoće li dopustiti prerade svojih djela. Licenca koja najmanje ograničava uporabu informacija je CC-BY licenca, ona dopušta neograničeno korištenje, obradu, distribuciju i nadogradnju informacija pa čak i u komercijalne svrhe uz obvezno navođenje, odnosno imenovanje izvora. Na samom dnu (v. slika 5) je najrestriktivnija od šest osnovnih licenci - CC-BY-NC-ND korisnici mogu preuzeti skup podataka i dijeliti ga ali samo u nekomercijalne svrhe, uz obavezno navođenje autora i bez izmjena.⁸

CC-BY Imenovanje

CC-BY-SA Dijeli pod istim uvjetima

CC-BY-ND Imenovanje-Bez prerada

CC-BY-NC Imenovanje-Nekomercijalno

CC-BY-SA Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima

CC-BY-NC-ND Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerade

Slika 3 Creative Commons licence

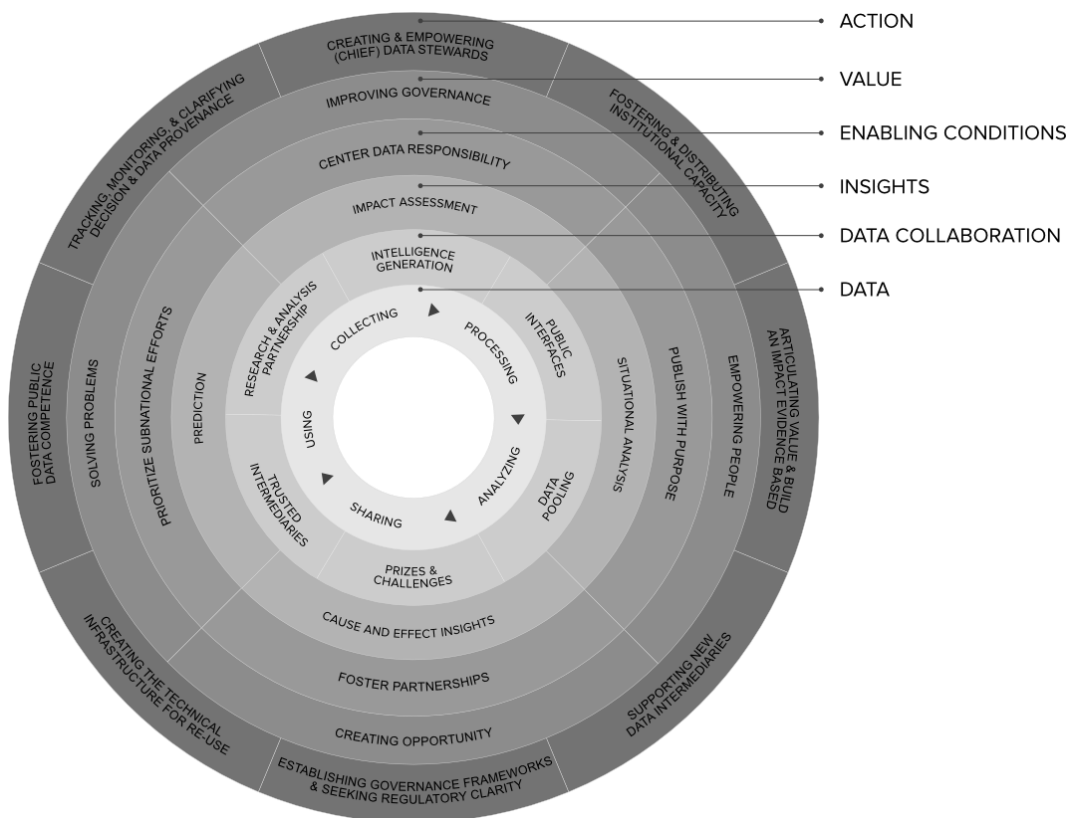
Izvor: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>

⁷ <https://data.gov.hr/otvorena-dozvola>

⁸ <https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>

2.4. Ciklus otvorenih podataka

Postoje tri temeljne cjeline životnog ciklusa otvorenih podataka, a to su prikupljanje podataka, obrada i isporuka. Kako bi javnost bila sigurna u kvalitetu i dugoročnu održivost objavljenih podataka preporuča se otvaranje poslovnih procesa te uvid u životni ciklus otvorenih podatka. Zainteresirane strane tako mogu pratiti kako dolazi do prikupljanja, održavanja i oplemenjivanja podatka prije nego oni dolaze na tržište. (Musa i dr. 2018)

Slika 4. *Onion-like model*

Izvor: <https://opendatapolicylab.org/articles/the-onion-model-a-layered-approach-to-documenting-how-the-third-wave-of-open-data-can-provide-societal-value/index.html>

Open Data Policy Lab objavio je *Third Wave of Open Data Toolkit*, taj skup alata predstavlja model nalik luku koji vizualizira sve procese koji su uključeni u životni ciklus otvorenih podataka. (v. slika 2) Proces započinje od stvaranja skupa podataka u središtu i grana se prema suradnji podataka, uvidu, uvjetima koji to omogućavaju i vrijednostima stvorenih kroz te uvide.⁹

⁹ <http://files.thegovlab.org/The-Third-Wave-of-Open-Data-Toolkit.pdf>

2.5. Ekosustav i infrastruktura otvorenih podataka

Otvoreni podaci samo su dio većeg sustava koji se može nazvati ekosustavom otvorenih podataka. Ekosustav se definira kao sustav ljudi, praksa, vrijednosti i tehnologija u određenoj okolini. Ekosustavi sastoje se od poprilično povezanih komponenata koje su međuzavisne u značajnoj mjeri i djeluju jedne na druge. Kako bi ekosustav otvorenih podataka mogao funkcionirati mora postojati određena infrastruktura. Kada se govori o infrastrukturi otvorenih podataka time se obuhvaća puno više od samog tehničkog dijela, u infrastrukturu možemo uključiti ljude, zakone, znanje korištenja sustavima, politike, mehanizme upravljanja i strukture financiranja. (van Loenen i dr. 2018)

„Prema van Loenenu i dr. (2018) glavno obilježje tog sustava je da korisnici, tehnološki inovatori, s jedne strane te vodstvo javne uprave, oni koji upravljaju informacijskim bazama i sustavima te donositelji političkih odluka postaju međusobno ovisni u efikasnom i učinkovitom razvijanju uporabe otvorenih podataka kako bi stvorili vrijednost za sve sudionike.“ (Musa i dr. 2021)

2.6. Pružatelji i korisnici otvorenih podataka (dionici, eng. - stakeholders)

„S obzirom na razinu involviranosti, dionici mogu biti primarni (korisnici, pružatelji) i sekundarni (posrednici).“ (Musa i dr. 2021) Osim toga dionici se mogu kategorizirati prema sektoru iz kojeg dolaze, to može biti javni sektor, privatni sektor, donatori, zaklade i međunarodne organizacije, organizacije civilnog društva, akademska i istraživačka zajednica, pojedinci (civilni hakeri) i mediji. Postoji i podjela s obzirom na posao koji obavljaju s otvorenim podacima pa ih dijelimo na proizvođače podataka, potrošače podataka, posrednike podataka i specijaliste podataka. (Varga, Vračić, 2015.)

Korisnici otvorenih podataka najbitnija su skupina pa je prema tome bitno koje su njihove potrebe i prioritete. Njihovi zahtjevi u odnosu na otvorene podatke obuhvaćaju:

- „interes za različite vrste korisnih podataka
- objavljivanje podataka na jednom mjestu
- dostupnost i međusobnu povezanost podataka
- prikladnost opisa i objašnjenje podataka
- besplatnost odnosno minimalni troškovi podataka.,, (Musa i dr. 2021.)

Tijela javne vlasti dužna su prema zakonu objavljivati informacije pa možemo reći da su ona primarno pružatelji podataka. Ona su nadležna, osposobljena i financirana javnim sredstvima kako bi prikupljala, stvarala, čuvala i objavljivala podatke koji imaju javni značaj. (Musa i dr. 2021.)

2.7. Portali otvorenih podataka

„Portali otvorenih podataka središnje su mjesto na kojima se prikupljaju, kategoriziraju i objavljuju informacije o otvorenim podacima javnog sektora.“ (Musa i dr. 2021) Portali mogu biti:

- opći (npr. Službeni portal za europske podatke)
- portali nižih teritorijalnih jedinica (npr. Portal otvorenih podataka Grada Rijeke)
- tematski, specijalizirani (npr. Geoportal)
- usmjereni na određene korisnike (npr. OpenAIRE)

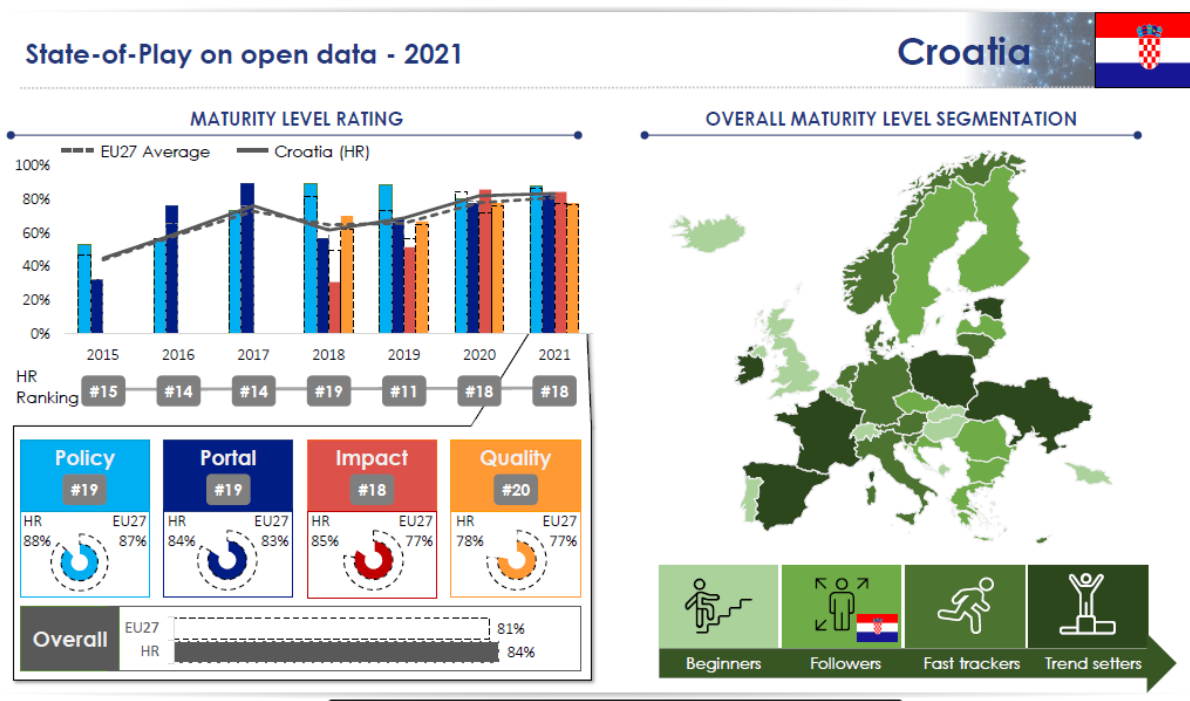
U Hrvatskoj, na nacionalnoj razini, aktualan je Portal otvorenih podataka Republike Hrvatske, to je podatkovni čvor koji služi kako bi se otvoreni podaci javnog sektora mogli prikupljati, kategorizirati i distribuirati. Portal predstavlja svojevrstni katalog metapodataka koji omogućava lakše pretraživanje otvorenih podataka.¹⁰ Svrha Portala je kroz jedinstveno i centralno mjesto poboljšati širenje javnih i otvorenih podataka te omogućiti izradu kreativnih komercijalnih i nekomercijalnih aplikacija koje bi koristile te podatke. Pored toga bitno je da se potakne snažnija suradnja s privatnim sektorom i poveća transparentnost javne uprave. Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva je tijelo nadležno za vođenje i održavanje tog portala na kojem je trenutačno (rujan 2022.) 1 491 skup podataka.

Portal otvorenih podataka povezan je sa Službenim portalom za europske podatke koji je uspostavljen 2015. godine kako bi se pratio i procjenjivao razvoj nacionalnih politika otvorenih podataka i portala otvorenih podataka u Europi. (Musa i dr. 2018.) Na njemu je trenutačno (rujan 2022.) objavljeno 1 416 305 skupova podataka iz 36 država u 173 različitim kataloga, od toga doprinos Hrvatske su 1 872 skupa podataka.¹¹

¹⁰ <https://rdd.gov.hr/izdvojeno/politika-otvorenih-podataka/portali-otvorenih-podataka-i-mogucnost-koristenja-otvorenih-podataka/285>

¹¹ <https://data.europa.eu/en>

Osim navedenog na Službenom portalu za europske podatke se također nalaze podaci i analize o zrelosti država članica po pitanju otvorenih podataka, svake godine se rade mjerenja instrumentom tzv. landscapinga. Stanje Hrvatske u 2021. godini možemo vidjeti na slici 3.

Slika 5 Zrelost otvorenih podataka – Hrvatska 2021.

Izvor: <https://data.europa.eu/en/impact-studies/country-insights/croatia>

2.8. Ponovna uporaba otvorenih podataka u EU (Direktiva EU)

Ponovna uporaba otvorenih podataka u Europskoj uniji regulirana je Direktivom Europske unije 2019/1024 o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora koja je stupila na snagu 17. srpnja 2019. godine a donijeli su je Europski parlament i Vijeće Europske unije. Europska komisija smatrala je da je potrebno napraviti preinake kako bi se uklonile prepreke širokoj ponovnoj uporabi informacija javnog sektora a zakonodavni okvir uskladio s napretkom digitalnih tehnologija i potaknuo digitalnu inovaciju. Izmjene koje su uvedene fokusirane su na područja pružanja pristupa dinamičkim podacima u stvarnom vremenu s pomoću odgovarajućih tehničkih sredstava, povećanju ponude vrijednih javnih

podataka za ponovnu uporabu iz javnih poduzeća, istraživačkih organizacija i organizacija koje financiraju istraživanja, usmjerenost je na suočavanju s pojavom novih oblika isključivih dogovora i uporabom izuzeća od načela naplate graničnih troškova (točka 4.)¹²

Na razini Europske unije poseban naglasak stavljen je na visokovrijedne skupove podataka, a oni su nabrojani i u prilogu Direktive: geoprostorni podatci, podatci koji se odnose na okoliš, meteorološki i statistički podatci, podatci o trgovačkim društvima i vlasništvu nad trgovačkim društvima te podaci koji se odnose na mobilnost. To su podatci čija je ponovna uporaba povezana s važnim koristima za društvo, okoliš i gospodarstvo, osobito zbog njihove upotrebljivosti za stvaranje širokog spektra informacijskih proizvoda i usluga s dodanom vrijednošću, otvaranja novih, kvalitetnih radnih mjesta, te zbog brojnih mogućih korisnika usluga s dodanom vrijednošću i aplikacija koje se temelje na tim skupovima podataka.¹³

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024&from=HR>

¹³ <https://pristupinfo.hr/stupanje-na-snagu-nove-direktive-eu-2019-1024-o-otvorenim-podacima-i-ponovnoj-uporabi-informacija-javnog-sektora/>

3. OTVORENI PODACI U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. Pravni okvir i politika otvorenih podataka u RH

Zakonom o pravu na pristup informacijama¹⁴ uređuje se pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija koje posjeduju tijela javne vlasti. Cilj ovog zakona je osigurati i omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama te također pravo na ponovnu uporabu informacija svim fizičkim i pravnim osobama kroz otvorenost i javnost djelovanja tijela javne vlasti.

Načela koja se propisuju ovim zakonom, a odnose se na pravo na pristup i ponovnu uporabu informacija su:

- načelo javnosti i slobodnog pristupa
- načelo pravodobnosti, potpunosti i točnosti informacija
- načelo jednakosti
- načelo raspolaganja informacijom
- načelo međusobnog poštovanja i suradnje.

Prema članku 5. stavku 2. istog zakona tijela javne vlasti koja imaju obvezu objavljivanja informacija su: tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se temeljem posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave odnosno iz javnih sredstava te trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo. Osim obveze objavljivanja informacija na internetskim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku, tijela javne vlasti su također dužna dostavljati dokumente u Središnji katalog službenih dokumenata Republike Hrvatske, objavljivati dokumente u svrhu savjetovanja s javnošću, izvijestiti javnost o svom radu, voditi poseban službeni upisnik te odrediti službenika za informiranje.

Prema članku 5. stavku 23. ZPPI povjerenik za informiranje je neovisno državno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama i ponovne uporabe informacija. Njegovi osnovni

¹⁴ Zakon o pravu na pristup informacijama NN 25/13, 85/15, 69/22

zadaci odnose se na provedbu drugostupanjskog postupka u predmetima prava na pristup informacijama i ponovne uporabe informacija, on obavlja nadzor i provodi inspekcijski nadzor nad provedbom zakona, uspostavlja međunarodnu suradnju i suradnju s tijelima Europske unije te domaću stručnu suradnju i suradnju s tijelima javne vlasti radi unapređivanja ostvarivanja prava na pristup informacijama. Između ostalog informira javnosti o ostvarivanju prava korisnika na pristup informacijama i promiče ponovnu uporabu informacija, predlaže mjere i programe za usavršavanje u području prava na pristup informacijama, ujedno inicira donošenje ili izmjenu propisa. Za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru pa njemu podnosi izvješće o provedbi ZPPI te kada se postave pitanja iz njegovog djelokruga sudjeluje u radu radnih tijela Sabora i prisustvuje na sjednicama.¹⁵

Vlada Republike Hrvatske u srpnju 2018. godine usvojila je Politiku otvorenih podataka. Svrha tog dokumenta je izgraditi i trajno razvijati okruženje poticajno za stvaranje nove društvene i gospodarske vrijednosti korištenjem podataka javnog sektora (Musa i dr. 2018). Politikom otvorenih podataka utvrđeni su određeni ciljevi, između ostalog usvojena su i načela otvorenih podataka te definirana prioritetna područja i skupovi podataka. Glavni ciljevi ove politike su:

- „osiguravanje maksimalne otvorenosti svih javnih podataka u skladu s najvišim standardima kvalitete i otvorenosti
- korištenje otvorenih podataka radi stvaranja nove društvene i gospodarske vrijednosti
- postizanje visoke razine znanja i svijesti o značaju otvorenih podataka i mogućnostima za njihovu ponovnu uporabu u svrhu razvijanja novih vrijednosti
- pružanje okvira za podršku i obuku svih pružatelja podataka i izgradnju kapaciteta u upravljanju i korištenju
- povezivanje javnih tijela na lokalnoj i regionalnoj razini i organizacija civilnog društva u provedbi aktivnosti, s naglaskom na otvaranje regionalnih i gradskih portala otvorenih podataka.“

Kako bi se mogli ostvariti svrha i cilj Politike otvorenih podataka Vlada je prihvatila načela Povelje otvorenih podataka G8 kojima se doprinosi transparentnosti javne uprave i javnog sektora u cjelini, istodobno se jača sudjelovanje javnosti u procesima donošenja odluka i potiče se suradnja javnog i privatnog sektora (Musa i dr. 2018). Načela koja su navedena u

¹⁵ <https://pristupinfo.hr/o-povjereniku-za-informiranje/>

Politici Vlade su: otvorenost podataka kao osnovno načelo, načelo visoke kvalitete i količine otvorenih podataka, dostupnost otvorenih podataka svima, objava podataka radi boljeg upravljanja i objava podataka za inovativne usluge i stvaranje dodatne vrijednosti. Budući da određeni skupovi podataka imaju važne društveno-ekonomske koristi njihova dostupnost ključna je za gospodarstvo i društvo te temelj za prekogranične usluge. Korisnici u Hrvatskoj pokazali su poseban interes za prostorne podatke, podatke o okolišu i eko-sustavu, podatke o prometu, statističke podatke i podatke o trgovačkim društvima pa prema tome Vlada potiče njihovu objavu, kvalitetu i uporabu.¹⁶

Prema ZPPI u članku 27. navedeno je da svaki korisnik ima pravo na ponovnu uporabu informacija u komercijalne ili nekomercijalne svrhe. Ponovna uporaba treba se temeljiti na načelu zabrane diskriminacije (članak 34. ZPPI) a to znači da je ponovna uporaba dopuštena i dostupna svim korisnicima uz istu naknadu i pod jednakim uvjetima.¹⁷ Treba naglasiti da prema članku 32. tijela javne vlasti ne naplaćuju naknadu za ponovnu uporabu informacija, međutim mogu korisniku naplatiti stvarne materijalne troškove koji su nastali zbog reprodukcije, davanja na uporabu i dostave informacija, anonimizacije osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija. Način i kriteriji za izračun troškova ponovne uporabe informacija pomnije se uređuju Uredbom o troškovima ponovne uporabe informacija (Narodne novine 87/18).

3.2. Državna uprava u RH – ministarstva i državne upravne organizacije

„Dijelovi javne uprave su državna uprava (uprava na državnoj, nacionalnoj razini), teritorijalna samouprava (najčešće u obliku lokalne i regionalne samouprave) te javne službe.“ (Koprić i dr. 2021)

U Hrvatskoj sustav državne uprave uređen je Zakonom o sustavu državne uprave (Narodne novine 66/19) i Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (Narodne novine 85/20). U Zakonu o sustavu državne uprave navodi se u članku 3. da je svrha sustava državne uprave zakonito, svrhovito, djelotvorno i učinkovito obavljanje poslova državne uprave. Kako bi se ti poslovi mogli obavljati ustrojavaju se tijela državne uprave Zakonom o

¹⁶ Vlada RH (2018.) Politika otvorenih podataka

¹⁷ Analitičko izvješće o praćenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama br. 6/2016

ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, a ta tijela su ministarstva (16) i državne upravne organizacije (12), spomenutim zakonom također se utvrđuje njihov djelokrug.

Prema ZSDU članku 55. ministarstva se ustrojavaju za obavljanje poslova države uprave u pravilu u više upravnih područja, a u njihovom sastavu ustrojavaju se najmanje dvije upravne organizacije u obliku uprave, zavoda, inspektorata, ravnateljstva ili ureda. U svakoj upravnoj organizaciji se pretežito obavlja određena vrsta poslova, tako uprave obavljaju provedbu državne politike, neposrednu provedbu zakona i upravni nadzor, zavodi obavljaju stručno-analitičke poslove, dok inspektorati provode inspekcijski nadzor. Kako stoji u članku 56. ministar obavlja funkciju čelnika ministarstva, pa prema tome on odlukom određuje državnog tajnika odnosno više njih. Državni tajnik provodi utvrđenu politiku Vlade u jednom ili više upravnih područja prema nalogu ministra te je za svoj rad odgovoran ministru i Vladi. Upravama, zavodima, ravnateljstvima i uredima rukovode ravnatelji, a inspektoratima glavni inspektori te su oni odgovorni za svoj rad nadležnom državnim tajniku, ministru i vladi.

Sukladno članku 58. i 59. navedenog zakona, državne upravne organizacije ustrojavaju se za obavljanje poslova državne uprave i drugih poslova čije obavljanje zahtijeva osobitu samostalnost u radu ili primjenu posebnih uvjeta i načina rada ili je nužno za provedbu pravno obvezujućih akata Europske unije. Takve organizacije mogu se ustrojiti u obliku središnjih državnih ureda, državnih uprava, državnih inspektorata ili državnih ravnateljstava. Čelnici tih tijela su državni tajnik središnjeg državnog ureda, glavni ravnatelj i glavni državni inspektor koji za svoj rad odgovaraju Vladi.

„Ministarstva su tijela koja provode, koordiniraju i prate provedbu politike i propisa u određenom području. S druge strane, državne upravne organizacije imaju ulogu specijaliziranih ekspertnih organizacija u određenim visokostručnim područjima, a njihovi su poslovi i uloga primarno stručno-analitički i izvršni...odnosno prikupljaju i obrađuju podatke i koriste se njima te ostvaruju međunarodnu suradnju.“ (Koprić i dr. 2021)

3.3. Poslovi tijela državne uprave

Bitno je spomenuti članak 10. i 11. ZSDU u kojem se navodi da je rad tijela državne uprave javan te se javnost može isključiti samo iznimno, u slučajevima koji su propisani zakonom ili pravnom stečevinom Europske unije. Nadalje, poslovi državne uprave se trebaju obavljati na način da građani mogu jednostavno i djelotvorno ostvarivati svoja Ustavom zajamčena prava i zakonom zaštićene interese te ispunjavati svoje građanske dužnosti.

Prema Zakonu poslovi tijela države uprave su slijedeći:

- provedba državne politike
- neposredna provedba zakona i drugih propisa te izravno primjenjivih propisa Europske unije
- inspekcijski nadzor
- upravni nadzor
- drugi upravni i stručni poslovi.

Provedba državne politike temeljem članka 17. ZSDU obuhvaća izradu nacrtu prijedloga zakona, prijedloga uredbi i prijedloga drugih akta Vlade; izradu nacrtu strateških i planskih dokumenata; praćenje i učinkovitost provedbe zakona, uredbi i drugih akata Vlade; zastupanje Republike Hrvatske u tijelima Europske unije i međunarodnih organizacija te europske poslove i ostvarivanje međunarodne suradnje sukladno posebnom zakonu.

Posebno treba istaknuti poslove *neposredne provedbe zakona i drugih propisa*. Tijela državne uprave rješavaju u upravnim stvarima pri čemu provode upravne postupke te tako odlučuju o pravima i obvezama građana, ispunjenju uvjeta za obavljanje određenih djelatnosti ili o određenim statusnim pitanjima. Bitno je naglasiti da u neposrednu provedbu zakona svrstavamo vođenje propisanih očevidnika i drugih službenih evidencija te izdavanje potvrda i drugih javnih isprava o činjenicama o kojima se vode propisani očevidnici i druge službene evidencije. (Koprić i dr. 2021)

Inspekcijski nadzor je u ZSDU obuhvaćen člancima 21. – 27., ukratko nadzor obavljaju službene osobe koje su ovlaštene za to posebnim zakonom te one provode izravan uvid u opće i pojedinačne akte te uvjete i način rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba radi utvrđivanja činjenica i poduzimanja propisanih mjera i radnja kako bi se utvrđeno stanje i poslovanje uskladilo sa zakonom i drugim propisima.

Tijela državne uprave *upravni nadzorom* (čl.28 ZSDU) kontroliraju kako se obavljaju poslovi državne uprave kako bi se osigurala njihova zakonitost i pravilnost, naročito se nadzire zakonitost općih akata, zakonitost i pravilnost rada te postupanja prema građanima i drugim strankama i osposobljenost službenih osoba za neposredno obavljanje poslova državne uprave, takav nadzor provodi se po službenoj dužnosti.

Drugi upravni i stručni poslovi koji su propisani člankom 31. ZSDU obuhvaćaju velik broj ključnih poslova koji omogućuju i podržavaju obavljanje svih ostalih navedenih poslova, ali predstavljaju i samostalne i svrhovite poslove kojima se bave državni službenici da bi

pospješili oblikovanje i provedbu javnih politika i implementaciju propisa. (Koprić i dr. 2021) To su poslovi prikupljanja podataka i izrade stručnih podloga, analiza i izvješća o stanju u određenom upravnom području, provedba mjera za unapređenje utvrđenog stanja u određenom upravnom području, pružanje pravne i stručne pomoći, davanje mišljenja pravnim i fizičkim osobama o odgovarajućoj primjeni zakona i drugih propisa te ostvarivanje stručne suradnje.

Zakon o sustavu države uprave i Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave djeluju komplementarno. ZSD samo postavlja obrise i osnovna pravila, odnosno u ovom slučaju samo navodi poslove koje obavljaju tijela državne uprave, dok ZUDTDU utvrđuje djelokrug kao šire određeno područje djelatnosti za koje je zaduženo pojedino tijelo državne uprave, konkretno njime se detaljnije definiraju poslovi i određuje područje djelatnosti za svako tijelo državne uprave. (Koprić i dr. 2021)

4. ISTRAŽIVANJE: MAPIRANJE OTVORENIH PODATAKA – ODABRANI RESORI

4.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživačkog dijela je analizirati u kojoj mjeri su dostupni i objavljeni registri, baze, očevidnici i evidencije u tijelima državne uprave. Svrha istraživanja je utvrditi da li tijela državne uprave koja su nadležna objavljuju na internetskim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku otvorene podatke, a za ovo istraživanje odabrani su podaci iz područja uprave, državne imovine i branitelja. Također, svrha istraživanja je napraviti usporedbu u odnosu na objavljenost podataka u 2016. godini kako bi vidjeli da li je došlo do poboljšanja u objavi i kvaliteti otvorenih podataka u Hrvatskoj.

4.2. Istraživačka pitanja

Istraživanje se provodi u dva dijela. Kako bi se ovo istraživanje provelo što učinkovitije prethodno je formirana tablica u koju se upisuju traženi podaci. Svaki stupac tablice odgovara na određeno pitanje koje služi kao smjernica u ovom istraživanju. Pitanja na koja se želi odgovoriti u ovom istraživanju su:

1. Kakva je dostupnost registara, baza, očevidnika i evidencija u području uprave, državne imovine i branitelja te gdje su objavljeni?
2. Da li je došlo do promjene u odnosu na 2016. godinu u objavljenosti i kvaliteti podataka?

4.3. Metodologija i izvori istraživanja

Rad se temelji na desktop istraživanju, na temelju dostupnih podataka i odgovarajućih web stranica. Analizirano je Analitičko izvješće o praćenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama br. 6/2016¹⁸ te se na temelju njega radila usporedba. Osim toga istraživanje se

¹⁸ <https://www.pristupinfo.hr/wp-content/uploads/2018/10/AI-6-2016-Otvoreni-podaci-TJV-objava-informacija-za-ponovnu-uporabu-I.-dio.pdf?x66719>

temelji na analizi internetskih stranica Ministarstva pravosuđa i prave¹⁹, Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine²⁰, Ministarstva hrvatskih branitelja²¹, Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva²², Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje²³, Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa²⁴ i Povjerenika za informiranje²⁵ jer su u istraživanju odabrani otvoreni podaci tih područja, odnosno resora. Kako bi se utvrdilo jesu li ta tijela objavila otvorene podatke i u kojem formatu također se analizirao Portal otvorenih podataka²⁶. Za potrebe ovog istraživanja analizirano je 27 propisa iz područja uprave, 5 propisa iz područja državne imovine i 8 propisa iz područja branitelja. Istraživanje je provedeno u razdoblju srpanj-rujan 2022.

4.4. Rezultati istraživanja

Tijela javne vlasti obvezna su objaviti popis o registrima i bazama podatka iz svoje nadležnosti tzv. asset lista. To su dužna objaviti bez obzira na karakter skupa podataka, primjerice ako postoje neka zakonska ograničenja ili podaci nisu javno objavljivi zbog nekog zakonskog ograničenja tijela moraju objaviti popis uz metapodatke i informaciju o načinu pristupa odnosno ponovne uporabe (npr. otvoreni podaci, djelomično otvoreni, dostupni samo određenom krugu ovlaštenika i sl.). (Musa i dr. 2018)

Asset lista tijela javne vlasti sadrži slijedeće podatke:

- naziv skupa podataka
- učestalost objave/ažuriranja
- zakonsku ili drugu osnovu za vođenje
- podzakonski propis
- način pristupa
- poveznicu
- uvjete korištenja (dozvole)
- format objave
- kontakt zadužene osobe

¹⁹ <https://mpu.gov.hr/>

²⁰ <https://mpgi.gov.hr/>

²¹ <https://branitelji.gov.hr/>

²² <https://rdd.gov.hr/>

²³ <https://sduosz.gov.hr/>

²⁴ <https://www.sukobinteresa.hr/>

²⁵ <https://pristupinfo.hr/>

²⁶ <https://data.gov.hr/>

4.4.1. Dostupnost registra, baza, očevidnika i evidencija u području uprave, državne imovine i branitelja

U ovom dijelu istraživanja analiza se dostupnost registra, baza, očevidnika i evidencija u područjima uprave, državne imovine i branitelja. Analizom zakona i podzakonskih propisa iz odabranih resora utvrđeno je koji su to skupovi podataka i koja tijela su nadležna za njihovo vođenje i objavu. Daljnjom analizom internetskih stranica tijela javne vlasti ustanovljeno je jesu li ti podaci doista objavljeni te pod kojom dozvolom. Osim navedenog analiziran je i Portal otvorenih podataka RH kako bi se uvidjelo da li je skup podataka također objavljen tamo.

4.4.1.1. Uprava

U resoru uprave identificirano je 35 skupova podataka na temelju analize 13 zakona i 14 podzakonskih propisa. Prema Tablici 1 možemo vidjeti koji su to skupovi podataka, a iz nje vidimo da je najviše podataka u nadležnosti Ministarstva pravosuđa i uprave, njih čak 15. Na njihovoj internetskoj stranici objavljena je i asset lista s popisom baza i registara međutim ona nije potpuna. Na njihovoj listi ne nalazi se popis svih skupova podataka koje je ministarstvo dužno voditi, a prethodno smo spomenuli da su tijela dužna navesti sve skupove podataka u njihovoj nadležnosti bez obzira na njihov karakter. Pretpostavka je da nisu naveli Državne matice i Registar životnog partnerstva jer ti podaci nisu objavljivi zbog zaštite osobnih podataka. Osim ministarstva tijela nadležna za objavu podataka u resoru uprave su Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Povjerenik za informiranje i Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa. Dostupnost registra, baza, očevidnika i evidencija u području uprave je veoma zadovoljavajuća jer tijela ažurno objavljuju podatke koji su u njihovoj nadležnosti, kako vidimo iz Tablice 1 postoji poveznica na svaki skup podataka, osim onih podataka koji nisu pogodni za javu objavu. Podaci koje objavljuju tijela javne vlasti obuhvaćeni su otvorenom dozvolom RH pa je tako svaki skup podataka objavljen pod tom dozvolom. Također iz tablice možemo zamijetiti da je većina podataka objavljena na Portalu otvorenih podataka RH.

Tablica 1- Dostupnost baza – uprava

NAZIV	PRAVNA OSNOVA	PODZAKONSKI PROPISI	NADLEŽNO TIJELO JAVNE VLASTI	POVEZNICA	DOZVOLA	OBJAVLJENO NA PORTALU OTVORENIH PODATAKA
Državne matice: Matica rođenih, Matica vjenčanih, Matica umrlih	Zakon o državnim maticama (NN, br. 96/93,76/13) čl. 5	/	Ministarstvo pravosuđa i uprave / matični uredi u županijama, odnosno Gradu Zagrebu	/	/	NE
Matični uredi u RH	Zakon o državnim maticama (NN, br. 96/93,76/13) čl. 3	/	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://mpu.gov.hr/gradjani-21417/iz-djelokruga/drzavne-matice-24504/maticni-uredi-u-rh-24505/24505	otvorena dozvola RH	NE
Registar životnog partnerstva	Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola (NN, br. 92/14) čl.31 st.1	Pravilnik o obrascu izvotka i potvrde koji se izdaju iz registra životnog partnerstva (NN, br. 99/14)	Ministarstvo pravosuđa i uprave / matični uredi u županijama, odnosno Gradu Zagrebu	/	/	NE
Registar birača	Zakon o registru birača (NN 144/12, 105/15, 98/19) čl. 5	/	Ministarstvo pravosuđa i uprave/ nadležno tijelo županije odnosno Grada Zagreba	https://biraci.gov.hr/RegistarBiraca/	ograničeno	DA
Registar političkih stranaka	Zakon o političkim strankama (NN, br. 76/93, 111/96, 164/98, 36/01, 1/07) čl. 7	Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Registra političkih stranaka, te obrascima i postupku prijave osnivanja i djelovanja ustrojstvenih oblika političkih stranaka (NN br. 79/94, 144/10, 27/20)	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://registri.uprava.hr/#!stranke	otvorena dozvola RH	DA
Popis ustrojstvenih oblika političkih stranaka	Zakon o političkim strankama (NN, br. 76/93, 111/96, 164/98, 36/01, 1/07) čl. 8	Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Registra političkih stranaka, te obrascima i postupku prijave osnivanja i djelovanja ustrojstvenih oblika političkih stranaka (NN br. 79/94, 144/10, 27/20)	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://data.gov.hr/ckan/dataset/registar-politickih-stranaka-republike-hrvatske/resource/223f42c0-652c-4716-bb19-dad5f81c795c?inner_span=True	otvorena dozvola RH	DA

Evidencija vjerskih zajednica u RH	Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica (NN, br. 83/02, 73/13) čl. 6	Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Evidencije vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj NN, br. 9/03, 12/03, 24/04, 144/10, 124/12, 21/20)	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://registri.uprava.hr/#!/vjerske-zajednice	otvorena dozvola RH	DA
Organizacijski oblici vjerskih zajednica					otvorena dozvola RH	DA
Evidencija pravnih osoba Katoličke crkve u RH	/	Protokol o načinu upisa pravnih osoba Katoličke crkve (NN MU 15/03)	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://registri.uprava.hr/#!/pravneOsobeKC	otvorena dozvola RH	DA
Registar zaklada u RH	Zakon o zakladama (NN br. 106/18, 98/19) čl. 16 i čl. 20	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra zaklada Republike Hrvatske i Registra stranih zaklada u Republici Hrvatskoj („NN“, br. 56/19)	Ministarstvo pravosuđa i uprave -županije, Grad Zagreb	https://registri.uprava.hr/#!/zaklade	otvorena dozvola RH	DA
Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj					https://registri.uprava.hr/#!/strane-zaklade	otvorena dozvola RH
Registar udruga	Zakon o udrugama (NN, broj 74/14, 70/17 i 98/19) čl. 22 st. 4	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udruga Republike Hrvatske i Registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj (NN, broj 4/15 i 14/20)	Ministarstvo pravosuđa i uprave -županije, Grad Zagreb	https://registri.uprava.hr/#!/udruge	otvorena dozvola RH	DA
Registar stranih udruga					https://registri.uprava.hr/#!/strane-udruge	otvorena dozvola RH
Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina	Zakon o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (NN, br. 80/11, 34/12 i 98/19) čl. 8	Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te obrascima za upis i izdavanje isprava (NN br. 106/11, 21/20)	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://registri.uprava.hr/#!/vijeća-manjina	otvorena dozvola RH	DA

Popis povjerenika za etiku	Zakon o državnim službenicima (NN, br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 38/13, 37/13, 1/15, 138/15, 102/15, 61/17, 70/19, 98/19)	Etički kodeks državnih službenika (NN br. 40/11, 13/12)	Ministarstvo pravosuđa i uprave	https://mpu.gov.hr/pristup-informacijama-6341/otvoreni-podaci/24346	otvorena dozvola RH	DA
Metaregistar	Zakon o državnoj informacijskoj infrastrukturi (NN 92/14) čl. 16	Uredba o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu (NN br. 60/17)	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://metaregistar.gov.hr/metareg/html/javno_pocetna.xhtml	otvorena dozvola RH	NE
Javni registar za koordinaciju projekata izgradnje državne informacijske infrastrukture ProDII	Zakon o državnoj informacijskoj infrastrukturi (NN 92/14) čl. 6	Uredba o uspostavljanju javnog Registra za koordinaciju projekata izgradnje državne informacijske infrastrukture (NN br. 134/14, 40/16)	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://prodii.cdu.gov.hr/	otvorena dozvola RH	NE
Popis tijela javne vlasti-Registar službenika za informiranje	Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22) čl. 13 st. 5	/	Povjerenik za informiranje	https://tjv.pristupinfo.hr/	otvorena dozvola RH	DA
Službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija	Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22) čl. 14	Pravilnik o ustroju, sadržaju i načinu vođenja službenog upisnika o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija (NN br	službenici za informiranje u tijelima javne vlasti	/	/	DA (samo Grad Samobor)

Evidencija isključivih prava na ponovnu uporabu informacija	Zakon o pravu na pristup informacijama (NN br. 25/13, 85/15, 69/22) čl. 34 st. 4	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije isključivih prava na ponovnu uporabu informacija (NN br. 20/16)	Povjerenik za informiranje	https://data.gov.hr/ckan/dataset/evidencija-iskljucivih-prava-na-ponovnu-uporabu-informacija	otvorena dozvola RH	DA
Registar obveznika	Zakon o sprječavanju sukoba interesa (NN br. 143/21)	Poslovnik o načinu rada i odlučivanja Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa čl. 26	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	https://www.sukobinteresa.hr/hr/registar-duznosnika	otvorena dozvola RH	DA
Registar pravnih osoba u kojem obveznici obnašaju dužnost					otvorena dozvola RH	DA
Registar rukovodećih državnih službenika koje imenuje Vlada RH					otvorena dozvola RH	DA
Registar poslovnih subjekata koji podliježu ograničenjima					otvorena dozvola RH	NE
Registar imovinskih kartica					otvorena dozvola RH	NE
Registar ustanova i izvanproračunskih fondova od posebnog interesa	Zakon o sprječavanju sukoba interesa (NN br. 143/21) čl. 13	https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2022-04-04/082902/POSLOVNIK_POV_SUKOB_INTERES_A.pdf	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	https://www.sukobinteresa.hr/hr/registar-ustanova-i-izvanproracunskih-fondova	otvorena dozvola RH	NE
Registar trgovačkih društava u vlasništvu države	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa		https://www.sukobinteresa.hr/hr/registar-trgovackih-drustava-u-vlasnistvu-drzave	otvorena dozvola RH	NE	

Središnji katalog službenih dokumenata RH	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN, br. 85/20) čl. 22 st. 5	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva (NN br. 54/22)	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/	otvorena dozvola RH	NE
EUROVOC			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://data.gov.hr/ckan/dataset/e-gradjani-statistika	otvorena dozvola RH	DA
Statistika sustava e-Gradani			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/Adresari-i-imenici	otvorena dozvola RH	DA
Adresar tijela javne vlasti			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/Adresari-i-imenici	otvorena dozvola RH	DA
Imenik tijela javne vlasti od 1990.			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/Adresari-i-imenici	otvorena dozvola RH	DA
Funkcije u tijelima javne vlasti			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/Adresari-i-imenici	otvorena dozvola RH	DA
Diplomatska predstavništva RH			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/Adresari-i-imenici	otvorena dozvola RH	DA
Osobnik			Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/Adresari-i-imenici	otvorena dozvola RH	DA

Izvori: Autorica, prema podacima s: Ministarstvo pravosuđa i uprave <https://mpu.gov.hr/>; Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva <https://rdd.gov.hr/>; Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa <https://www.sukobinteresa.hr/>; Povjerenik za informiranje <https://pristupinfo.hr/>

4.4.1.2. Državna imovina

U resoru državne imovine identificirano je 3 skupa podataka na temelju analize 3 zakona i 2 podzakonska propisa. Za svaki skup podataka nadležno je drugo tijelo javne vlasti pa su tako za područje državne imovine nadležni Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Središnji državni uredi su objavili asset listu i stavili su na popis skupove podataka za koje su nadležni u ovom resoru, dok Ministarstvo nije objavilo asset listu. U tablici 2 vidimo da su sva tri skupa objavljena i to pod otvorenom dozvolom RH. Skupovi podataka za koje su nadležni središnji državni uredi također su dostupni, odnosno objavljeni na Portalu otvorenih podataka.

Tablica 2 – Dostupnost baza – državna imovina

NAZIV	PRAVNA OSNOVA	PODZAKONSKI PROPISI	NADLEŽNO TIJELO JAVNE VLASTI	POVEZNICA	DOZVOLA	OBJAVLJENO NA PORTALU OTVORENIH PODATAKA
Središnji registar državne imovine (Središnji registar) - Popis nekretnina, Popis dionica u trgovačkim društvima i pravne osobe, Popis poslovnih udjela u trgovačkim društvima	Zakon o Središnjem registru državne imovine (NN, br. 112/18) čl. 7, st. 1	Uredba o Središnjem registru državne imovine (NN, br. 3/20)	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	https://registarimovine.gov.hr/home	otvorena dozvola RH	DA
Popis poslovnih prostora u vlasništvu RH koji su predmet kupoprodaje	Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora (NN, br. 125/11, 64/15, 112/18) čl. 33, st.1.	Uredba o kupoprodaji poslovnog prostora u vlasništvu Republike Hrvatske (NN, br. 137/12, 78/15)	Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	https://www.hgk.hr/documents/odluka-o-popisu-od-31052021g60dad2cb1ab20.pdf	otvorena dozvola RH	NE
Registar nekretnina	Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (NN, br. 106/18, 98/19) čl. 6	/	Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	https://sduosz.gov.hr/pristup-informacijama/otvoreni-strojno-citljivi-podaci/registar-nekretnina/1332	otvorena dozvola RH	DA

Izvori: Autorica, prema podacima s: Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva <https://rdd.gov.hr/>, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine <https://mpgi.gov.hr/>; Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje <https://sduosz.gov.hr/>

4.4.1.3. Branitelji

U resoru branitelja identificirano je 6 skupova podataka na temelju analize 2 zakona i 6 podzakonskih propisa. Iz Tablice 3 vidljivo je koje evidencije odnosno skupovi podataka spadaju u nadležnost Ministarstva hrvatskih branitelja. Prema njihovoj asset listi objavljenoj na internetskim stranicama Ministarstva na popisu je samo jedan skup podataka - Lista prvenstva za dodjelu stambenog kredita i Lista prvenstva za dodjelu financijske potpore. Pretpostavka je da je taj skup jedini na popisu jer je jedino on i objavljen na poveznici koja se nalazi u tablici 3. Iz tablice je vidljivo da Ministarstvo hrvatskih branitelja nije ažurno u objavljivanju podataka koji su u njihovoj nadležnosti, dostupan je samo jedan skup podataka pod otvorenom dozvolom RH, no ni on nije objavljen na Portalu otvorenih podataka.

Tablica 3 – Dostupnost baza - branitelji

NAZIV	PRAVNA OSNOVA	PODZAKONSKI PROPISI	NADLEŽNO TIJELO JAVNE VLASTI	POVEZNICA	DOZVOLA	OBJAVLJENO NA PORTALU OTVORENIH PODATAKA
Evidencija hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (Evidencija branitelja)	Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17, 98/19, 84/21) čl. 149 st.3	Pravilnik o Evidenciji hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (NN, br. NN 127/21)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	/	/	NE
Evidencija o braniteljskim socijalno-radnim zadrugama i njihovim upraviteljima	Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17, 98/19, 84/21) čl.157	Pravilnik o vođenju Evidencije o braniteljskim socijalno-radnim zadrugama i njihovim upraviteljima (NN br. 41/22)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	/	/	NE
Evidencija udruga iz Domovinskog rata, saveza udruga i drugih oblika udruživanja	Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17, 98/19, 84/21) čl. 168, st. 3	Pravilnik o vođenju evidencije udruga iz Domovinskog rata te suradnji i potpori udrugama iz Domovinskog rata (NN br. 21/18)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	/	/	NE
Lista prvenstva za dodjelu stambenog kredita i Lista prvenstva za dodjelu financijske potpore	Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17, 98/19, 84/21) čl.94	Uredba o stambenom zbrinjavanju članova obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te hrvatskih ratnih vojnih invalida i dragovoljaca iz Domovinskog rata (NN br. 57/18)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	https://branitelji.gov.hr/otvorena-dojava-ministarstvu-djelokrug-mjere-stanovanje-liste-prvenstva-za-dodjelu-stambenog-kredita-i-liste-prvenstva-za-dodjelu-financijske-potpore-za-2021-godinu/3834	otvorena dozvola RH	NE

Evidencija o obavljenim isplatama ostvarenih statusa i prava	Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17, 98/19, 84/21) čl. 162, st. 1, tč. b)	Pravilnik o vođenju evidencija, kontroli obračuna i isplata ostvarenih prava te uvjeta za ostvarivanje prava (NN, br. 21/18)	ured državne uprave u županiji + upravno tijelo Grada Zagreba	/	/	NE
Skupna evidencija groblja i grobova za područje RH (Knjiga groblja)	Zakon o istraživanju, uređenju i održavanju vojnih groblja, groblja žrtava Drugoga svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja (NN, br. 143/12) čl. 5	Pravilnik o načinu i sadržaju vođenja evidencije te načinu obilježavanja i održavanja vojnih groblja i groblja civilnih žrtava rata i poslijeratnog razdoblja (NN, br. 78/13)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	/	/	NE

Izvor: Autorica, prema podacima s: Ministarstvo hrvatskih branitelja <https://branitelji.gov.hr/>

4.4.2. Usporedba objavljenosti i kvalitete podatka 2016. - 2022.

U drugom dijelu istraživanja analizira se i uspoređuje ocjena kvalitete objavljenih informacija 2016. godine i ocjena kvalitete objavljenih informacija 2022. godine te se također radi usporedba objavljenosti podataka u odnosu na 2016. godinu. Kako bi se napravila usporedba analiziralo se Analitičko izvješće o praćenju provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama br. 6/2016²⁷ koje je objavila povjerenica za informiranje 2016. godine. Kvaliteta odnosno format objave podataka kategoriziran je prema prethodno napravljenom tablici u sklopu analitičkog izvješća. (v. slika 6)

FORMAT OBJAVE PODATAKA	
A – skup podataka je objavljen u obliku otvorenih podataka	1 - objavljeno u otvorenom obliku (najmanje XLS i CSV)
	2 - objavljeno u obliku aplikacije uz mogućnost pretraživanja i ekstrakcije u otvorenom obliku
B – skup podataka je objavljen, ali ne u obliku otvorenih podataka	1 - objavljeno u obliku aplikacije uz obvezu registracije
	2 - objavljeno u obliku koji nije otvoren (uključujući DOC, PDF, nestrukturirani HTML)
	3 - objavljeno u obliku aplikacije uz mogućnost pretraživanja
C – skup podataka nije objavljen	0 - nema objave ni u kojem obliku

Slika 6 – Kvaliteta objavljenih podataka

Izvor: <https://www.pristupinfo.hr/wp-content/uploads/2018/10/AI-6-2016-Otvoreni-podaci-TJV-objava-informacija-za-ponovnu-uporabu-I.-dio.pdf?x66719>

Ukoliko pogledamo tablice 4-6 iz njih možemo iščitati koja je ocjena kvalitete objavljenih informacija 2016. i koja je ocjena kvalitete objavljenih informacija 2022. te također je li skup podataka bio pogodan za objavu 2016. odnosno da li je došlo do promjene u objavljenosti 2022. godine.

Prema ovom istraživanju resor uprave ima najviše objavljenih skupova podataka, kao što je ranije spomenuto njih čak 35 dok ih je 2016. godine bilo identificirano 27. Novi skupovi podataka u nadležnosti su Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva te

²⁷ <https://www.pristupinfo.hr/wp-content/uploads/2018/10/AI-6-2016-Otvoreni-podaci-TJV-objava-informacija-za-ponovnu-uporabu-I.-dio.pdf?x66719>

za njih nemamo podatke iz 2016. godine. Treba spomenuti da je došlo do promjene naziva nadležnog ministarstva, sad je to Ministarstvo pravosuđa i uprave dok je 2016. godine bilo Ministarstvo uprave. Prema tablici 4 vidimo da se stanje u kvaliteti i objavi skupova podataka nije značajno promijenilo. Kada govorimo o ocjeni kvalitete skupova podataka samo dva skupa nisu objavljena, odnosno ne postoji objava ni u kojem obliku za njih ali iz razloga jer ti skupovi sadrže osobne podatke i nisu za javnu objavu. Nadalje, jednom skupu podataka moguće je pristupiti samo temeljem registracije no za njega su objavljeni statistički podaci. Najviše skupova podataka u resoru uprave kategorizirano je formatom A1 (13 skupova), zatim slijedi format B3 (10 skupova) te format A2 (9 skupova) dok je samo jedan skup objavljen u formatu B2.

Najmanje skupova podataka prema ovom istraživanju ima u resoru državne imovine, samo 3. Podatke o ocjeni kvalitete objavljenih informacija i objavljujivosti podataka možemo vidjeti u tablici 5. Najznačajnija promjena koja se dogodila u odnosu na 2016. godinu je uspostava Središnjeg registra državne imovine za koji je Povjerenica za informiranje u više navrata upozoravala tijelo koje je nadležno da su prema zakonu dužni objaviti registar u strojno čitljivom obliku. Središnji registar državne imovine 2016. godine bio je u nadležnosti Ministarstva državne imovine no danas je sve poslove preuzeo Središnji državni ureda za razvoj digitalnog društva. Središnji ured objavio je podatke u obliku aplikacije uz mogućnost pretraživanja i ekstrakcije u otvorenom obliku (A2) dok je 2016. Registar državne imovine bio objavljen u formatu koji nije otvoren (B2). Došlo je i do promjene kod objave preostala dva skupa podataka, 2016. godine oni nisu bili objavljeni a prema sadašnjoj analizi jedan skup je objavljen u A1 formatu, dok je drugi objavljen u B2 formatu što daje prostora za poboljšanje u objavi podataka.

Najgore stanje vidimo u resoru branitelja. Ako pogledamo tablicu 6 primjećujemo da od šest skupova podataka imamo dostupne podatke o samo jednom. I u ovom resoru se dogodila značajna promjena u odnosu na 2016. godinu, nekad dostupan Registar branitelja koji je bio objavljen u obliku pretražive baze (B3) sada više nije objavljujiv. Izmjenama zakona taj registar sada se može koristiti samo u službene svrhe jer sadrži podatke koji nisu pogodni za javnu objavu. Postoje još dva skupa podataka čiji podaci nisu objavljujivi ili su objavljujivi djelomično uz zaštitu osobnih podataka. Nadalje, u izmjenama zakona identificirali smo dva nova skupa podataka odnosno evidencije koje su u nadležnosti Ministarstva hrvatskih branitelja no za njih ne postoji objava ni u kom obliku iako su njihovi podaci objavljujivi. Jedini skup podataka za koji imamo informacije objavljen je u formatu A1 što je poboljšanje u odnosu na 2016. godinu jer je tada bio objavljen u formatu koji nije otvoren (B2).

Tablica 4 – Kvaliteta objavljenosti - uprava

NAZIV	NADLEŽNO TIJELO JAVNE VLASTI	OCJENA KVALITETE OBJAVLJENIH INFORMACIJA 2016.	OCJENA KVALITETE OBJAVLJENIH INFORMACIJA 2022.	OBJAVLJIVOST PODATAKA 2016.	OBJAVLJIVOST PODATAKA 2022.
Državne matice: Matica rođenih, Matica vjenčanih, Matica umrlih	Ministarstvo pravosuđa i uprave / matični uredi u županijama, odnosno Gradu Zagrebu	nije objavljen C	nije objavljen C	nije objavljiv	nije objavljiv
Matični uredi u RH	Ministarstvo pravosuđa i uprave	objavljen u formatu koji nije otvoren B2	objavljen u formatu koji nije otvoren B2	objavljiv	objavljiv
Registar životnog partnerstva	Ministarstvo pravosuđa i uprave / matični uredi u županijama, odnosno Gradu Zagrebu	nije objavljen C	nije objavljen C	nije objavljiv	nije objavljiv
Registar birača	Ministarstvo pravosuđa i uprave/ nadležno tijelo županije odnosno Grada Zagreba	nije objavljen/ aplikacija za provjeru temeljem registracije / na Portalu u A1 (CSV) objavljen broj birača po adresi	nije objavljen/ aplikacija za provjeru temeljem registracije / na Portalu u A1 (CSV) objavljen broj birača po adresi	nije objavljiv	nije objavljiv
Registar političkih stranaka	Ministarstvo pravosuđa i uprave	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Popis ustrojstvenih oblika političkih stranaka	Ministarstvo pravosuđa i uprave	objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Evidencija vjerskih zajednica u RH	Ministarstvo pravosuđa i uprave	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3	objavljiv	objavljiv
Organizacijski oblici vjerskih zajednica		objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV) na Portalu		objavljiv	objavljiv
Evidencija pravnih osoba Katoličke crkve u RH	Ministarstvo pravosuđa i uprave	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3	objavljiv	objavljiv

Registar zaklada u RH	Ministarstvo pravosuđa i uprave -županije, Grad Zagreb	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj		pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Registar udruga	Ministarstvo pravosuđa i uprave -županije, Grad Zagreb	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Registar stranih udruga		pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina	Ministarstvo pravosuđa i uprave	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	pretraživa baza B3/ objavljen u otvorenom formatu A1 (CSV)	objavljiv	objavljiv
Popis povjerenika za etiku	Ministarstvo pravosuđa i uprave	/	objavljen u otvorenom formatu A1 (Excel)	/	objavljiv
Metaregistar	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	pretraživa baza uz mogućnost ekstrakcije za kategoriju javno dostupni podaci A1	pretraživa baza uz mogućnost ekstrakcije za kategoriju javno dostupni podaci A1	objavljiv djelomično	objavljiv djelomično
Javni registar za koordinaciju projekata izgradnje državne informacijske infrastrukture ProDII	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	pretraživa baza B3	pretraživa baza B3	objavljiv	objavljiv
Popis tijela javne vlasti-Registar službenika za informiranje	Povjerenik za informiranje	objavljen u obliku pretražive baze podataka uz mogućnost ekstrakcije A2, objavljen u otvorenom formatu A1 na Portalu otvorenih podataka	objavljen u obliku pretražive baze podataka uz mogućnost ekstrakcije A2, objavljen u otvorenom formatu A1 na Portalu otvorenih podataka	objavljiv	objavljiv

Službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija	službenici za informiranje u tijelima javne vlasti	/	/	/	objavljiv uz zaštitu osobnih podataka
Evidencija isključivih prava na ponovnu uporabu informacija	Povjerenik za informiranje	objavljen u otvorenom formatu A1 (XLS)	objavljen u otvorenom formatu A1 (XLS)	objavljiv	objavljiv
Registar obveznika	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	objavljen u obliku pretražive baze podataka uz mogućnost ekstrakcije A2, objavljen u otvorenom formatu A1 na Portalu otvorenih podataka	objavljen u obliku pretražive baze podataka uz mogućnost ekstrakcije A2, objavljen u otvorenom formatu A1 na Portalu otvorenih podataka	objavljiv	objavljiv
Registar pravnih osoba u kojem obveznici obnašaju dužnost				objavljiv	objavljiv
Registar rukovodećih državnih službenika koje imenuje Vlada RH	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	objavljen u obliku pretražive baze podataka uz mogućnost ekstrakcije A2, objavljen u otvorenom formatu A1 na Portalu otvorenih podataka	objavljen u obliku pretražive baze podataka uz mogućnost ekstrakcije A2, objavljen u otvorenom formatu A1 na Portalu otvorenih podataka	objavljiv	objavljiv
Registar poslovnih subjekata koji podliježu ograničenjima	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	pretraživa baza B3	pretraživa baza B3, moguće preuzeti u XLS formatu	objavljiv	objavljiv
Registar imovinskih kartica	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	pretraživa baza B3	pretraživa baza B3, uz mogućnost preuzimanja pojedinačne imovinske kartice u PDF-u	objavljiv	objavljiv
Registar ustanova i izvanproračunskih fondova od posebnog interesa	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	pretraživa baza B3	pretraživa baza B3, moguće preuzeti u XLS formatu	objavljiv	objavljiv
Registar trgovačkih društava u vlasništvu države	Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa	/	pretraživa baza B3	/	objavljiv

Središnji katalog službenih dokumenata RH	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	pretraživa baza B3	pretraživa baza B3	objavljiv	objavljiv
EUROVOC		/	pretraživa baza B3	/	objavljiv
Statistika sustava e-Građani	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	/	objavljen u otvorenom formatu A1	/	objavljiv
Adresar tijela javne vlasti	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	/	objavljeno u obliku aplikacija uz mogućnost pretraživanja i ekstrakcije u otvorenom obliku A2	/	objavljiv
Imenik tijela javne vlasti od 1990.	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	/		/	objavljiv
Funkcije u tijelima javne vlasti	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	/		/	objavljiv
Diplomatska predstavništva RH	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	/	objavljeno u obliku aplikacija uz mogućnost pretraživanja i ekstrakcije u otvorenom obliku A2	/	objavljiv
Osobnik	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	/	objavljeno u obliku aplikacija uz mogućnost pretraživanja i ekstrakcije u otvorenom obliku A2	/	objavljiv

Izvori: Autorica, prema podacima s: Ministarstvo pravosuđa i uprave <https://mpu.gov.hr/>; Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva <https://rdd.gov.hr/>; Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa <https://www.sukobinteresa.hr/>; Povjerenik za informiranje <https://pristupinfo.hr/>

Tablica 5 – Kvaliteta objavljenosti -državna imovina

NAZIV	NADLEŽNO TIJELO JAVNE VLASTI	OCJENA KVALITETE OBJAVLJENIH INFORMACIJA 2016.	OCJENA KVALITETE OBJAVLJENIH INFORMACIJA 2022.	OBJAVLJIVOST PODATAKA 2016.	OBJAVLJIVOST PODATAKA 2022.
Središnji registar državne imovine (Središnji registar) - Popis nekretnina, Popis dionica u trgovačkim društvima i pravne osobe, Popis poslovnih udjela u trgovačkim društvima	Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	objavljeno u formatu koji nije otvoren B2	objavljeno u otvorenom obliku A2	objavljiv	skup podataka je djelomično objavljen
Popis poslovnih prostora u vlasništvu RH koji su predmet kupoprodaje	Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	nije objavljen C	objavljeno u formatu koji nije otvoren B2	objavljiv	objavljiv
Registar nekretnina	Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	nije objavljen C	objavljeno u otvorenom obliku A1, Excel	objavljiv	objavljiv

Izvori: Autorica, prema podacima s: Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva <https://rdd.gov.hr/>, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine <https://mpgi.gov.hr/>; Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje <https://sduosz.gov.hr/>

Tablica 6 – Kvaliteta objavljenosti - branitelji

NAZIV	NADLEŽNO TIJELO JAVNE VLASTI	OCJENA KVALITETE OBJAVLJENIH INFORMACIJA 2016.	OCJENA KVALITETE OBJAVLJENIH INFORMACIJA 2022.	OBJAVLJIVOST PODATAKA 2016.	OBJAVLJIVOST PODATAKA 2022.
Evidencija hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (Evidencija branitelja)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	objavljen u obliku pretražive baze B3	nije objavljen C	objavljev	nije objavljev
Evidencija o braniteljskim socijalno-radnim zadrugama i njihovim upraviteljima	Ministarstvo hrvatskih branitelja	/	nije objavljen C	/	objavljev
Evidencija udruga iz Domovinskog rata, saveza udruga i drugih oblika udruživanja	Ministarstvo hrvatskih branitelja	/	nije objavljen C	/	objavljev
Lista prvenstva za dodjelu stambenog kredita i Lista prvenstva za dodjelu financijske potpore	Ministarstvo hrvatskih branitelja	objavljen u formatu koji nije otvoren B2 (PDF)	objavljen u otvorenom obliku A1 - EXCEL I PDF	objavljev	objavljev
Evidencija o obavljenim isplatama ostvarenih statusa i prava	ured državne uprave u županiji + upravno tijelo Grada Zagreba	nije objavljen C	nije objavljen C	nije objavljev	nije objavljev
Skupna evidencija groblja i grobova za područje RH (Knjiga groblja)	Ministarstvo hrvatskih branitelja	nije objavljen C	nije objavljen C	objavljev djelomično (uz zaštitu dijela osobnih podataka)	objavljev djelomično (uz zaštitu dijela osobnih podataka)

Izvor: Autorica, prema podacima s: [Ministarstvo hrvatskih branitelja https://branitelji.gov.hr/](https://branitelji.gov.hr/)

5.ZAKLJUČAK

Cilj ovog rada bio je definirati pojam otvorenih podataka i prikazati njihovu dostupnost točnije objavljenost skupova podataka u tijelima javne vlasti kao što su ministarstva i središnji državni uredi. Polazilo se od pojma otvorenih podataka te su se definirala njihova načela i stavila se važnost na pojam metapodataka. Nadalje utvrdilo se koji su to uvjeti da bi neki otvoreni podaci bili kvalitetni te u kojem formatu trebaju biti objavljeni. Ponovna uporaba podataka regulirana je otvorenom dozvolom RH koja omogućava neograničeno korištenje podataka no također su se spomenule Creative Commons licence koje imaju i neke restriktivnije dozvole. Otvoreni podaci samo su dio ekosustava otvorenih podataka koji ima posebnu infrastrukturu, u tu infrastrukturu možemo uvrstiti i portale otvorenih podataka odnosno mjesto na kojem se prikupljaju i objavljuju informacije. Postoji zakonska obveza objavljivanja podataka te utvrđena politika kako bi se mogla ostvariti gospodarska i društvena vrijednost korištenjem podataka. Najveću ulogu u tome imaju tijela javne vlasti odnosno pružatelji otvorenih podataka pa tako dolazimo do istraživačkog dijela ovog rada koji pobliže razlaže u kojoj mjeri su ti podaci objavljeni.

U istraživačkom dijelu rada analizirala se dostupnost skupova podataka koje su tijela javne vlasti iz područja uprave, državne imovine i branitelja dužna voditi i objavljivati na svojim internetskim stranicama. Također se analizirala kvaliteta odnosno format u kojem su ti podaci objavljeni kako bi se mogla napraviti usporedba u odnosu na 2016. godinu. U istraživanju možemo uočiti da najviše objavljenih podataka ima u resoru uprave te da tijela koja su nadležna za objavljivanje tih skupova ažurno objavljuju podatke u strojno čitljivom obliku, u obliku aplikacija uz mogućnost pretraživanja ili uz mogućnost ekstrakcije. Područje uprave ima pozitivne pomake u objavljivanju otvorenih podataka i njihovoj kvaliteti, razlog tome mogao bi biti što su korisnici odnosno građani zainteresirani za takve skupove podataka pa ih češće koriste i ponovno upotrebljavaju. Nasuprot tome analiziralo se područje branitelja, taj resor još uvijek stagnira sa objavom otvorenih podataka te ima objavljen samo jedan skup podataka od navedenih šest u nadležnosti ministarstva. Također područje branitelja ima najviše skupova podataka koji nisu namijenjeni javnoj objavi zbog zaštite osobnih podataka i podataka koje ti skupovi sadrže. Iako neki skupovi nisu objavljivi postoji mjesta za napredak jer se uvijek mogu objaviti statistički podaci kako bi dobili barem neki oblik informacije. Smatram da za podatke iz resora branitelja nema prevelikog interesa građana pa samim time ni tijelo nadležno za objavu nije ažurno u pružanju tih informacija. Posljednji resor koji se

analizirao je resor državne imovine u kojem su identificirana tri skupa podataka. Možemo reći da i u ovom resoru ima pozitivnih pomaka što se tiče kvalitete objave podataka jer su sva tri skupa podataka objavljena u otvorenom obliku a 2016. godine nisu bili uopće objavljeni ili su bili objavljeni u obliku koji nije otvoren. Na temelju ovog istraživanja i dobivenih podataka možemo zaključiti da tijela javne vlasti provode politiku otvorenih podataka i da promiču objavu otvorenih podataka u strojno čitljivom obliku i u otvorenom formatu. Daljnjim zapažanjima možemo uočiti da nisu svi skupovi podataka objavljeni na Portalu otvorenih podataka RH, odnosno da razina objave podataka nije ista ko i na internetskim stranicama tijela javne vlasti. Svi skupovi podataka trebali bi biti objavljeni i na nacionalnom portalu otvorenih podataka kako bi korisnici što lakše mogli pronaći te podatke i ponovno ih upotrijebiti.

Na kraju možemo zaključiti da je tržište otvorenih podataka svakim danom sve veće i nudi velike potencijale za razvoj gospodarstva i društva. Digitalizacijom i razvojem informacijsko komunikacijske tehnologije sve više se razvijaju otvoreni podaci, sve veća je njihova kvaliteta objavljenosti i veće su mogućnosti njihove ponovne upotrebe. Važnost otvorenih podataka nije prepoznata samo u Hrvatskoj već u cijelom svijetu gdje se potiče njihova objava i razvoj. Korisnicima se pokušavaju približiti otvoreni podaci, pokušava ih se educirati i upoznati sa pojmom otvorenih podataka te kako i u koje svrhe ih oni dalje mogu upotrebljavati. Korisnici bi trebali iskoristiti tu priliku jer takvi podaci imaju puno potencijala i mogućnosti koje mogu olakšati život građanima u svakodnevici. Hrvatska je na dobrom putu što se tiče objave podataka no uvijek ima prostora za poboljšanje, trebalo bi više motivirati tijela javne vlasti da objavljuju podatke i da to bude u što boljoj kvaliteti. Moralo bi se omogućiti da svi podaci budu dostupni na jednom mjestu tj. na Portalu otvorenih podataka RH kako bi ih se moglo pretraživati na lakši način te bi se također trebali dostavljati na portal na europskoj razini kako bi se potaknula suradnja. Smatram da pojam otvorenih podataka treba dodatno istraživati i posvetiti mu pažnju jer će on s vremenom dobivati na značaju zbog razvoja društva i novih tehnologija. Svi dionici otvorenih podataka trebali bi prepoznati i pridonijeti u razvoju otvorenih podataka.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Bastiaan van Loenen, Glenn Vancauwenberghe, Joep Crompvoets and Lorenzo Dalla Corte, (2018.) Information Technology and Law Series: Open Data Exposed, T.M.C. Asser Press The Hague
2. Koprić, Ivan, Marčetić, Gordana, Musa, Anamarija, Đulabić, Vedran, Lalić Novak Goranka (2021.) Upravna znanost - Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, II. izdanje, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Musa, A., Đurman, P., Hadaš, P.,(2021.) Otvoreni podaci javne uprave i lokalne samouprave; Referendum i neposredna demokracija u Hrvatskoj, Koprić, Ivan ; Staničić, Frane (ur.) Zagreb: Institut za javnu upravu str. 273-313
<https://www.bib.irb.hr/1119998>
4. Musa, Anamarija, (2019) Otvoreni podaci i ponovna uporaba informacija: Što građanima i javnom sektoru donosi Direktiva o otvorenim podacima? // Informator : instruktivno-informativni list za ekonomska i pravna pitanja, Prilog uz broj 6604 od 9.12.2019.; 2-12
https://www.bib.irb.hr/1036288/download/1036288.Musa_2019_OD_Direktiva_Informator_6604.pdf
5. Musa, A., Bevandić, D., Herak, D., Jadrijević, L., Kovačić, M., Luša, Z., Vrček, N., (2018.) Priručnik o ponovnoj uporabi informacija za tijela javne vlasti: Otvoreni podaci za sve, Zagreb: Povjerenik za informiranje <https://www.bib.irb.hr/975427>
6. Varga, M., Vračić, T. (2015) Otvoreni podaci javnog sektor: koncept i njegova primjena u Hrvatskoj. U: Musa, A. (ur) Uprava u digitalno doba: otvoreni podaci. Osmi forum za javnu upravu. Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert i Institut za javnu upravu

Propisi i službeni dokumenti:

1. Direktiva (EU) 2019/1024 o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32019L1024>
2. Zakon o sustavu državne uprave NN 66/2019
3. Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave NN 85/20

4. Zakon o pravu na pristup informacijama NN 25/13, 85/15, 69/22
5. Uredba o troškovima ponovne uporabe informacija NN 87/18
6. Uredba o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva NN 097/2020
7. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije isključivih prava na ponovnu uporabu informacija NN 20/16
8. Analitičko izvješće o praćenju provedbe zakona o pravu na pristup informacijama br. 6/2016 <https://www.pristupinfo.hr/wp-content/uploads/2018/10/AI-6-2016-Otvoreni-podaci-TJV-objava-informacija-za-ponovnu-uporabu-I.-dio.pdf?x66719>
9. Ministarstvo uprave RH (2015) Preporuke o prilagodbi skupova podataka za javnu objavu i ponovno korištenje
10. Vlada Republike Hrvatske (2018.) Politika otvorenih podataka <https://rdd.gov.hr/UserDocsImages/SDURDD-dokumenti/POLITIKA%20OTVORENIH%20PODATAKA.pdf>

Internetski izvori:

1. 5 zvjezdica otvorenih podataka <https://5stardata.info/hr/>
2. Creative commons <https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>
3. European Data Portal e-learning programme <https://data.europa.eu/elearning/en/#/id/co-01>
4. Ministarstvo hrvatskih branitelja <https://branitelji.gov.hr/>
5. Ministarstvo pravosuđa i uprave <https://mpu.gov.hr/>
6. Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine <https://mpgi.gov.hr/>
7. Open Data Charter <https://opendatacharter.net/>
8. Open Data Policy lab <https://opendatapolicylab.org/>
9. Open Knowledge Foundation <http://opendefinition.org/>
10. Povjerenik za informiranje <https://pristupinfo.hr/>
11. Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa <https://www.sukobinteresa.hr/hr>
12. Portal otvorenih podataka <https://data.gov.hr/>
13. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje <https://sduosz.gov.hr/>
14. Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva <https://rdd.gov.hr/>
15. Službeni portal za europske podatke <https://data.europa.eu/hr>

POPIS SLIKA

Slika 1 - Skupovi podataka Službenog portala za europske podatke

Slika 2 - Model pet zvjezdica kvalitete otvorenih podataka

Slika 3 - Creative Commons licence

Slika 4 - *Onion-like model*

Slika 5 - Zrelost otvorenih podataka – Hrvatska 2021.

Slika 6 - Kvaliteta objavljenih podataka

POPIS TABLICA

Tablica 1 – Dostupnost baza - uprava

Tablica 2 – Dostupnost baza – državna imovina

Tablica 3 – Dostupnost baza - branitelji

Tablica 4 – Kvaliteta objavljenosti - uprava

Tablica 5 – Kvaliteta objavljenosti – državna imovina

Tablica 6 – Kvaliteta objavljenosti - branitelji